

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 7.6.2007
COM(2007) 308 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

**Ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei
Integrētās piekrastes zonas pārvaldības (IPZP) Eiropā novērtējums**

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei Integrētās piekrastes zonas pārvaldības (IPZP) Eiropā novērtējums

1. IEVADS

Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 30. maija Ieteikumā par integrēto piekrastes zonas pārvaldību¹ (ES IPZP Ieteikums) Komisija tika aicināta izskatīt Ieteikuma īstenošanu un iesniegt novērtējuma ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei².

Šis paziņojums ir Komisijas ziņojums atbilstīgi ES IPZP Ieteikumam. Galvenie šajā ziņojumā izmantotie avoti ir:

- ārējais novērtējuma ziņojums³, kurā galvenokārt tiek vērtēts tas, kā notiek ES IPZP Ieteikuma īstenošana piekrastes dalībvalstīs;
- Eiropas Vides aģentūras ziņojums⁴ ar integrētu Eiropas piekrastes zonu teritoriālo novērtējumu;
- Indikatoru un datu darba grupas ziņojums, kurā apskatīta indikatoru izmantošana valstu ziņojumos atbilstīgi ES IPZP Ieteikumam⁵.

Komisija 2005. gada oktobrī pieņēma Tematisko stratēģiju par jūras vides aizsardzību un saglabāšanu, kurā tika ietverts priekšlikums Jūras vides stratēģijas direktīvai⁶. Piedāvājot tiesisko regulējumu jūras vides stāvokļa uzlabošanai, ar tematisko stratēģiju tiek pilnveidotas pašreizējās ES politikas nostādnes un tiesību aktu kopums attiecībā uz piekrastes zonas sauszemes daļu, kā arī tiek nodrošināts atbalsts Integrētās piekrastes zonas pārvaldības īstenošanai.

Jūras vides stratēģija un ES Integrētās piekrastes zonas pārvaldības politika ir jāvērtē saistībā ar plašāku ES jūrniecības politiku, kura ierosināta 2006. gada jūnijā, apstiprinot Komisijas Zaļo grāmatu „Ceļā uz turpmāko ES jūrniecības politiku: Eiropas redzējums okeāniem un jūrām”⁷. Tā kā šajā Zaļajā grāmatā piedāvātās jūrniecības politikas ģeogrāfiskā darbības joma ietver piekrastes zonas, integrētajai piekrastes zonas pārvaldībai ir svarīga nozīme ierosinātajā politikas pasākumu

¹ 2002/413/EK, OV L 148, 6.6.2002., 24. lpp.

² Tas pats avots, kas 1. zemsvītras piezīmē, VI 3. nodaļa.

³ Integrētās piekrastes zonas pārvaldības (IPZP) Eiropā novērtējums, 1/12/2006,
<http://ec.europa.eu/environment/iczm/home.htm>.

⁴ Eiropas piekrastes apgabalu mainīgās sejas, EEZ Ziņojums Nr. 6/2006, ISSN 1725-9177,
http://reports.eea.europa.eu/eea_report_2006_6/en/.

⁵ Indikatoru un datu darba grupas ziņojums par IPZP indikatoru izmantošanu, 2006. gada septembris,
http://ec.europa.eu/environment/iczm/pdf/report_wgid.pdf.

⁶ COM(2005) 504 un 505, 14.10.2005.

⁷ COM(2006) 275 galīgā redakcija, 7.6.2006.

kopumā. Turklāt, ņemot vērā, ka klimata pārmaiņu iespējamās sekas var īpaši ietekmēt piekrastes zonas, arī otrā Eiropas Klimata pārmaiņu programma⁸, jo īpaši tās daļa par ietekmi un pielāgošanos, kā arī ierosinātā Zaļā grāmata par pielāgošanos klimata pārmaiņām⁹ Eiropas piekrastes zonām ir ļoti nozīmīga.

Izstrādājot politikas iespējas pēc ES IPZP Ieteikuma izvērtēšanas, būs jāņem vērā iestāžu starpā notiekošās apspriedes par priekšlikumu Jūras vides stratēģijas direktīvai, rezultāti, ko sniegs ar Zaļo grāmatu par jūrniecības politiku sāktā sabiedriskā apspriešanās, kas turpināsies līdz 2007. gada jūnijam, un topošā ES politika par piemērošanos klimata pārmaiņām. Būs jāņem vērā arī Eiropas Savienības ilgtspējīgas, drošas un konkurētspējīgas enerģētikas politikas izstrāde, ņemot vērā tās pieaugošo lomu.

2. PRIEKŠVĒSTURE IPZP POLITIKAI EIROPĀ UN DALĪBVALSTU ZIŅOJUMI PAR IPZP

2.1. ES IPZP Ieteikums

Piekrastes zonas Eiropas Savienībai ir stratēģiski svarīgas. Tās ir mājvieta lielam skaitam Eiropas iedzīvotāju, apjomīgs pārtikas un izejmateriālu ieguves avots, ļoti svarīgs posms transportam un tirdzniecībai, dažu vērtīgāko biotopu atrašanās vieta un iecienīts galamērķis brīvā laika pavadīšanai.¹⁰ Taču piekrastes zonu pievilcība arvien vairāk ir apdraudēta — piekrastes resursi ir iztērēti vairāk par to spēju atjaunoties, telpas nepietiekamības dēļ rodas pretrunas izmantojumā, iedzīvotāju un nodarbinātības ziņā pastāv lielas sezonālas atšķirības, un piekrastes zonu dabīgajās ekosistēmās vērojama degradācija. Piejūras apgabali jo īpaši ir pakļauti riskiem, kas palielinās līdz ar klimata pārmaiņu iespējamo ietekmi. Iespējamā jūras līmeņa celšanās palielina vētras viļņu radīto postījumu iespējamību, paaugstina piekrastes erozijas un applūšanas risku, izraisa sāļā jūras ūdens ieplūšanu iekšzemē un arvien vairāk apdraud dabiskās barjeras, tādas kā mitraines. Pret iespējamajām klimata pārmaiņām¹¹ neaizsargātākās ir tādas piekrastei nozīmīgas nozares kā tūrisms, zivsaimniecība un lauksaimniecība. Cilvēka radīto un dabīgo sistēmu apdraudētība piekrastēs ir palielinājusies sakarā ar nepārtraukto attīstību un būvniecību piekrastes tiešā tuvumā, ar to, ka trūkst vietas, lai piemērotos jūras līmeņa pieaugumam, un ar pastāvīgu deficītu nogulumu bilanci¹².

Ņemot vērā iepriekš minēto, ES IPZP Ieteikumā izteikts aicinājums piekrastes zonas plānošanu un pārvaldību veikt stratēģiski, lai nodrošinātu ilgtspējīgu attīstību. Izstrādātie tiesību akti un politika attiecībā uz piekrastes zonu pārvaldību galvenokārt ir savstarpēji nesaistīti un attiecas uz atsevišķām nozarēm. Tādējādi var rasties pretrunīgas prioritātes, neskaidrības un kopumā fragmentāra pieeja, sākot attiecīgās politikas un tiesību aktu īstenošanu. Vairāk saskaņota un integrēta pieeja piekrastes plānošanai un pārvaldībai nodrošinās labākus priekšnosacījumus sinerģijai, pretrunu

⁸ COM(2005) 35, 9.2.2005.; http://ec.europa.eu/environment/climat/eccp_impacts.htm.

⁹ 2006/ENV/012, Komisijas likumdošanas un darba programma 2006. gadam, COM(2005) 531 galīgā redakcija, 25.10.2005.

¹⁰ COM(2000) 547 galīgā redakcija, 27.9.2000.

¹¹ COM(2005) 35, 9.2.2005.

¹² Tas pats avots, kas 4. zemsvītras piezīmē.

novēršanai un rezultātā labāk un efektīvāk sasniegs ilgtspējīgu attīstību. Integrētā piekrastes zonas pārvaldībā tas ir galvenais, un tas ir ES IPZP Ieteikuma mērķis.

ES IPZP Ieteikumā minēti astoņi principi, kas nosaka IPZP galvenās iezīmes. Raksturīga IPZP iezīme ir nozaru un pārvaldības līmeņu integrācija, kā arī līdzdalīga un uz zināšanām balstīta pieeja. ES IPZP Ieteikumā piekrastes dalībvalstis tiek aicinātas saskaņā ar šiem principiem izstrādāt nacionālās stratēģijas IPZP īstenošanai. Ņemot vērā daudzu piekrastes procesu pārrobežu raksturu, ir vajadzīga saskaņota rīcība un sadarbība gan kaimiņvalstu starpā, gan arī reģionālo jūru jomā.

2.2. Dalībvalstu ziņojumi par IPZP Ieteikuma īstenošanu

ES IPZP Ieteikumā piekrastes dalībvalstis aicinātas ziņot Komisijai par Ieteikuma īstenošanas gaitu, jo īpaši saistībā ar nacionālās IPZP stratēģijas izstrādāšanu. Ziņojumi bija jāiesniedz līdz 2006. gada februāra beigām. No 20 ES piekrastes dalībvalstīm ziņojumus Komisijai iesniedza 14¹³. Tas ir 65 % no ES piekrastes dalībvalstu skaita un aptver vairāk nekā 70 %¹⁴ no Eiropas piekrastes joslas.

Ziņojumi bieži vien atspoguļo ļoti atšķirīgas situācijas: no jauna izstrādātas nacionālās stratēģijas, jaunu posmu valstī jau ilgāku laiku notiekošā IPZP īstenošanas procesā, stāvokļa apzināšanas pasākumu rezultātus un sākotnējus priekšlikumus piekrastes stratēģijai. Pētījums liecina, ka visas ES piekrastes dalībvalstis tādā vai citādā veidā regulē piekrastes izmantošanu un attīstību. Laika posmā no 2000. līdz 2005. gadam tika veikti pasākumi ciešāk integrētas plānošanas un pārvaldības ieviešanai, tomēr labi izveidota un funkcionējoša IPZP, kas ietvertu visus atbilstīgos pārvaldības līmeņus, ir reti sastopama¹⁵. Kopaina īpaši nemainās, arī ņemot vērā tās divas piekrastes dalībvalstis, kuras ES pievienojās 2007. gada 1. janvārī¹⁶.

3. NOVĒRTĒŠANAS REZULTĀTI UN NORĀDĪJUMI TURPMĀKAI IPZP VEICINĀŠANAI EIROPĀ

Turpmākai integrētās piekrastes zonas pārvaldības virzībai Komisija no saņemtajiem ziņojumiem izdara šādus secinājumus.

3.1. ES IPZP Ieteikuma novērtēšanas rezultāti

Integrētās piekrastes zonas pārvaldības īstenošana ir pakāpenisks un ilglaicīgs process. Vairums nacionālo stratēģiju, kas izstrādātas kā atbilde uz ES IPZP Ieteikumu, tika pieņemtas 2006. gadā, un to īstenošana tikai sākas. Vairumā dalībvalstu atbilde uz ES IPZP Ieteikumu ir daļa no lēna, bet jau notiekoša procesa, kas vērsts uz labāk integrētu piekrastes zonas plānošanu un pārvaldību. ES IPZP

¹³ Līdz 31.12.2006. ziņojumi bija saņemti no Apvienotās Karalistes, Beļģijas, Dānijas, Francijas, Grieķijas, Kipras, Latvijas, Lietuvas, Maltas, Nīderlandes, Portugāles, Somijas, Spānijas un Vācijas. Dokumentu projekti un citi materiāli tika saņemti no Polijas, Slovēnijas un Zviedrijas. Nekas netika saņemts no Igaunijas, Īrijas un Itālijas.

¹⁴ Piekrastes joslas garums, kā noteikts *EUrosion* projektā (2004).

¹⁵ Tas pats avots, kas 4. zemsivētras piezīmē.

¹⁶ Lai gan ES IPZP Ieteikumā Rumānijai un Bulgārijai neparedz prasību iesniegt ziņojumus, līdz 31.12.2006. tika saņemti dokumentu projekti un materiāli no Rumānijas (no Bulgārijas nekādi oficiāli materiāli netika saņemti).

Ieteikums šos procesus veicina, un tas ir acīmredzami uzlabojis informētību un sekmējis aktīvāku darbību ilgspējīgas piekrastes zonas plānošanas un pārvaldības virzienā. Lai gan vairumā gadījumu vēl joprojām tiek izmantota nozaru pieeja, nacionālajām stratēģijām būtu jānodrošina stratēģiskāka un integrētāka pieeja. ES IPZP Ieteikums joprojām ir pamats šo integrācijas procesu turpināšanai. Ņemot vērā to, ka lielākā daļa piekrastes dalībvalstu ir atbildējušas uz ES IPZP Ieteikumu, ka vairums nacionālo stratēģiju tika uzsāktas tikai 2006. gadā un ka turpmāka virzība gaidāma saistībā ar Jūras vides stratēģijas direktīvu un Zaļo grāmatu par turpmāko ES jūrniecības politiku un tās papildinājumiem, Komisija uzskata, ka šajā posmā jauns īpašs tiesību akts IPZP veicināšanai nav vajadzīgs. Šo novērtējumu pārskatīs turpmākās ES jūrniecības politikas papildinājumu kontekstā un pēc tam, kad 2008. gadā, kā tas paredzēts, būs beigušās institūciju starpā notiekošās diskusijas par Jūras vides stratēģijas direktīvu.

Taču Komisija atzīmē, ka valstu IPZP ziņojumos sniegtas tikai ierobežotas norādes uz efektīviem īstenošanas mehānismiem. Lai stratēģiju varētu īstenot un Eiropā ievērojami pavirzīt uz priekšu IPZP, būs nepieciešama ilgstoša un efektīva rīcība. Pietiekama finansējuma nodrošināšana stratēģijas īstenošanai ir šīs sarežģītās problēmas daļa. Lielāka problēma joprojām ir panākt efektīvu ilgtermiņa atbalstu un apņemšanos īstenot integrāciju, ņemot vērā, ka pārvaldes iestādes galvenokārt ir organizētas pēc nozaru principa. Turklāt IPZP ir tendence vairāk pievērsties vides aspektiem, lai gan stratēģijās tāpat ir jāparedz ilgspējīga ekonomikas attīstība un jāņem vērā sociālie apsvērumi.

ES IPZP Ieteikuma galvenais sasniegums ir to kopējo principu apkopošana, kuriem vajadzētu būt pārdomātas piekrastes zonas plānošanas un pārvaldības pamatā. Lai gan vērtējumā apstiprināta šo IPZP principu nepieciešamība, ES IPZP Ieteikuma īstenošana atklāj arī atšķirības IPZP interpretācijā un izpratnē Eiropā. Lai sekmētu saskaņotāku un efektīvāku IPZP īstenošanu, principiem jābūt labāk saprotamiem un īstenojamiem. Tomēr piekrastes zonu daudzveidība, kā arī atšķirīgās administratīvās sistēmas gan dalībvalsts iekšienē, gan dalībvalstu starpā, netieši norāda, ka nav vienkāršu visiem gadījumiem derīgu risinājumu. Vairāk vajadzīga tāpēc ir sistemātiskāka salīdzinošā analīze un aktīvāka pieredzes apmaiņa Eiropā.

Lai gan ir panākts progress attiecībā uz kopējo novērtēšanas sistēmu IPZP vajadzībām¹⁷, tikai dažas valstis un reģioni ir efektīvi sākuši vākt un analizēt specifiskus indikatorus par piekrastes zonu. Joprojām trūkst metodikas IPZP pasākumu saistīšanai ar virzību uz ilgspējīgumu. Lai gan metodika tam, kā novērtēt ES politikas pasākumu ietekmi uz teritoriju, ir pilnveidojusies¹⁸, datu trūkums un informācijas efektīvas apmaiņas sistēmu neesība vēl joprojām ir šķērslis to plašākai un aktīvākai izmantošanai lēmumu pieņemšanas procesos.

IPZP īstenošanas atbalstam būs nepieciešams vairāk ieguldījumu informācijas vākšanas un analīzes kapacitātes radīšanai, lai šo informāciju varētu izmantot attiecīgie lēmumu pieņēmēji un sabiedrība kopumā. Nesen pieņemtā *INSPIRE*

¹⁷ Indikators un datu darba grupa <http://ec.europa.eu/environment/iczm/home.htm#zone6>, *DEDUCE* projekts (*Interreg*) <http://www.gencat.net/mediamb/sosten/deduce/deduce.htm>.

¹⁸ Eiropas piekrastes apgabalu mainīgās sejas, EEZ Ziņojums Nr. 6/2006, ISSN 1725-9177; Eiropas Teritoriālās plānošanas novērošanas tīkls <http://www.espon.eu/>.

direktīva¹⁹ nodrošina tiesisko regulējumu efektīvākai telpiskās informācijas izmantošanas un izplatīšanas infrastruktūrai. Kopīgai vides informācijas sistēmai, ko saistībā ar *INSPIRE* izstrādā Komisija, Eiropas Vides aģentūra un dalībvalstis, vajadzētu uzlabot piekrastes zonas informācijas pieejamību.

3.2. Galvenās problēmas IPZP tālākai veicināšanai: pielāgošanās klimata pārmaiņām un riskiem, kā arī zemes un jūras saskarpunktu un jūras apgabalu pārvaldība

Tā kā piekrastes zonu dažādība Eiropā netieši norāda, ka problēmas un to svarīgums var atšķirties, problēma, kas kopīga visām piekrastes zonām Eiropā, ir pieaugošais apdraudējums, ko rada klimata pārmaiņas un to iespējamā ietekme. Tajā pat laikā piekrastes apgabali var dot ievērojamu ieguldījumu vairāku veidu atjaunojamās enerģijas avotu attīstībā, tādējādi veicinot ilgspejīgas, drošas un konkurētspējīgas enerģētikas politikas īstenošanu Eiropas Savienībā. Tomēr tas nozīmē papildu prasības pēc telpas un turpmāku potenciālu konfliktu avotu par piekrastes un krasta apgabalu izmantošanu un vērtību. Sagaidāms, ka klimata apstākļu pārmaiņas ietekmēs iespējas un draudus saistībā ar galvenajiem saimnieciskās darbības virzieniem piekrastes zonā.

Lai pienācīgi ņemtu vērā šīs un citu problēmu risināšanas un lai labāk sagatavotos un reaģētu uz iespējamajām dabas katastrofām, ir vajadzīga saskaņota starpnozaru teritoriāla pieeja. Ņemot vērā to, ka plāni un programmas, par kuriem lēmumus pieņem šodien, ir pamats rīcībai nākamajos gados, steidzami nepieciešams pašreizējos plānošanas un investīciju lēmumos ietvert riskus, kas ir saistīti ar klimata pārmaiņu iespējamo ietekmi. IPZP dod ieguldījumu atbilstīgas sistēmas radīšanā, lai veicinātu vispārējas riska mazināšanas un piemērošanās stratēģijas piekrastes zonās, izmantojot pašreizējos instrumentus un ES izpētes rezultātus²⁰. Komisijas Zaļā grāmata par piemērošanos klimata pārmaiņām²¹, kas plānota 2007. gadā, un Integrētā stratēģija par nelaimju novēršanu, kuras izstrāde ir pasludināta 2008. gadā²², palīdzēs turpmāk veicināt pielāgošanos iespējamajiem riskiem, kas cita starpā saistīti ar klimata pārmaiņām Eiropas piekrastes zonās.

Uzsākot izstrādātās stratēģijas ieviešanu ES IPZP Ieteikuma īstenošanai²³, Komisija norādīja, ka piekrastes apgabaliem jo īpaši ir vajadzīga integrēta teritoriāla pieeja, tomēr pēc būtības šāda laba teritoriāla pārvaldība ir svarīga citiem apgabaliem, kuros pastāv daudzi spiedieni un konfliktējošas intereses. Tas aizvien vairāk attiecas uz jūrām un okeāniem²⁴. Neraugoties uz pastāvīgo nepieciešamību pēc IPZP sauszemē, turpmāk lielāka uzmanība būs jāvelta IPZP īstenošanai zemes un jūras saskares robežā, kā arī reģionālo jūru kontekstā. Pamats šādas sadarbības pilnveidošanai

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2007/2/EK, OV L 108, 25.4.2007.

²⁰ Piemēram, priekšlikums Direktīvai par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību, COM(2006) 15, 18.1.2006.; priekšlikums Pamatdirektīvai par augsnes aizsardzību, COM(2006) 232, 22.9.2006.; Padomes Lēmums, ar ko izveido civilās aizsardzības finanšu instrumentu, 2007/162/EK, *Euratom*, 5.3.2007.; Jūras vides drošības pasākumi: http://ec.europa.eu/transport/maritime/safety/index_en.htm; *EUrosion* pētījums: www.eurorosion.org; *ARMONIA* risku kartēšana ietekmes novērtēšanai: www.armoniaproject.net.

²¹ Tas pats avots, kas 9. zemsivītras piezīmē.

²² Ikgadējās politikas stratēģija 2008. gadam, COM(2007) 65 galīgā redakcija, 21.2.2007.

²³ COM(2000) 547 galīgā redakcija, 27.09.2000.

²⁴ Zaļā grāmata "Ceļā uz turpmāko ES jūrniecības politiku", COM(2006) 275 galīgā redakcija, 7.6.2006.

reģionālo jūru jomā ir radīts, piemēram, veidojot jūras pārrobežu un starpvalstu sadarbības telpu kā daļu no sadarbības mērķa atbilstīgi kohēzijas politikai²⁵. Daudz nozīmīgāk ir tas, ka ar ierosināto Jūras vides stratēģijas direktīvu ievieš jūras vides plānošanas un pārvaldības vienības, proti, jūras vides reģionus un apakšreģionus²⁶. Visbeidzot, attiecībā uz Vidusjūru IPZP tiesiskais pamats tiek izstrādāts kā ES parakstītās Barselonas konvencijas²⁷ protokols.

Priekšlikumā Jūras vides stratēģijas direktīvai tiks noteikti visi standarti, kas ir vajadzīgi tam, lai saglabātu jūras vidi un jūras vides resursu bāzi. Tajā tiks noteiktas arī pārbaudes telpā un laikā kā daļa no pasākumiem, kas vajadzīgi, lai sasniegtu labu vides stāvokli²⁸, kas ir kopējais mērķis. Citiem vārdiem sakot, jūras teritoriālās plānošanas pasākumi būs daļa no kompleksās politikas, kas nepieciešama, lai veiksmīgi īstenotu ierosināto direktīvu. Šis aspekts jau ir ietverts vairākās reģionālo jūru konvencijās, kam būs svarīga nozīme direktīvas īstenošanas koordinēšanā reģionālo jūru līmenī. Helsinku Baltijas jūras aizsardzības komisijā, Oslo un Parīzes konvencijā par Atlantijas okeāna ziemeļaustrumu daļas aizsardzību un Barselonas konvencijā par Vidusjūras aizsardzību nesen veikts nozīmīgs darbs, lai jūras teritoriālās plānošanas apsvērumus iekļautu to pašreizējās vai ieplānotajās darbībās. Tas būs pamats tālākajam darbam jūras teritoriālās plānošanas jomā saistībā ar ierosināto Jūras vides stratēģiju.

Ņemot vērā iepriekšminētos pasākumus un citas patlaban notiekošās iniciatīvas Kopienas, reģionālo jūru un valstu līmenī, kā norādīts 2006. gada jūnijā pieņemtajā Zaļajā grāmatā, turpmākās ES jūrniecības politikas ietvaros tiks apsvērta jūras teritoriālās plānošanas sistēmas ieviešana. Ilgspējīgai Eiropas Savienības jūru un okeānu attīstībai patiešām var būt nepieciešama plašāka pieeja attiecībā uz plānošanu un pārvaldību, lai sakārtotu pretrunīgo un konkurējošo okeānu resursu un telpas izmantošanu. Galvenais ir atrast optimālas vietas saimnieciskajai darbībai, novēršot pretrunas starp dažādajiem lietojumiem, iespējami efektīvāk izmantot telpu un pārvaldīt jūras vides attīstību, kā arī ar to saistīto attīstību krasta teritorijā.

Lai to sasniegtu, vispārēja, uz mērķi orientēta un uz problēmu risināšanu vērsta IPZP Eiropas Savienības plašas jūrniecības politikas kontekstā nodrošina acīmredzamu pievienoto vērtību salīdzinājumā ar dažām tradicionālajām, stingrajām plānošanas un pārvaldības sistēmām. Turklāt IPZP palīdzētu nodrošināt politikas pasākumu, plānu un programmu saskaņotību un efektīvu plānu un programmu ieviešanu un īstenošanu dažādos līdzdalības līmeņos. Darbs dažādos līmeņos un pāri administratīvajām un nozaru robežām ir sarežģīts uzdevums, bet tas ir būtiskākais jautājums, kas jāatrisina, lai panāktu integrāciju. Kopīgajam rezultātam jābūt politikas nostādņu un lēmumu pieņemšanas lielākai skaidrībai, noteiktībai un prognozējamībai. Tas sekmēs jūrniecības ekonomikas ilgspējīgu attīstību un vairo piekrastē dzīvojošo kopienu iztikas līdzekļus.

²⁵ Padomes Regula (EK) Nr. 1083/2006, OV L 210, 31.7.2006., 25. lpp.

²⁶ Tas pats avots, kas 6. zemspējas piezīmē, 3. pants.

²⁷ Konvencija par Vidusjūras reģiona jūras vides un piekrastes aizsardzību (Barselona, 1976. gads) ar 1995. gada grozījumiem: <http://www.pap-thecoastcentre.org/>.

²⁸ Tas pats avots, kas 6. zemspējas piezīmē, V pielikums.

3.3. Ar piekrastes zonām saistītu ES politikas nostādņu un tiesību aktu attīstība

Komisijas Paziņojumā „Integrētā piekrastes zonas pārvaldība: stratēģija Eiropai”²⁹ atzīts, ka vairumam, ja ne visām ES politikas nostādnēm un instrumentiem ir kāda ietekme uz piekrastes zonām. Komisija arī turpmāk centīsies panākt šo politikas nostādņu un instrumentu saskaņotību, tādējādi atvieglojot to īstenošanu zemākajos pārvaldības līmeņos. Kopš 2001. gada un Baltās grāmatas par Eiropas pārvaldību³⁰ iznākšanas Komisija ir veikusi virkni strukturālu pasākumu, lai veicinātu atklātumu, līdzdalību, atbildību, efektivitāti un saskaņotību lēmumu pieņemšanā un ES politikas pasākumu īstenošanā (piemēram, publiski pieejamas darba programmas, ietekmes novērtējumi, sistemātiskākas apspriešanās ar ieinteresētajām personām). ES turpmākā jūrniecības politika, kuras galvenā daļa vides jomā ir Jūras vides stratēģijas direktīva, ir pamats tālākai saskaņošanas un sinerģijas nostiprināšanai starp daudzām ES politikas nostādnēm un instrumentiem, kas attiecas uz piekrastes zonām.

Papildus iepriekš minētajām stratēģiski svarīgajām iniciatīvām attiecībā uz jūras vidi kopš 2000. gada ir turpinājusies citu īpašu dokumentu izstrādāšana, pievēršoties nozīmīgām piekrastes problēmām. Ņemot vērā piekrastes resursu izsmelšanas un dabīgās vides izzušanas tendenci, kas turpinās, šādi dokumenti ir pamata sastāvdaļa holistiskai pieejai ar mērķi panākt ilgtspējīgu Eiropas piekrastes zonu attīstību. Starp svarīgākajiem dokumentiem ir Ūdens pamatdirektīva³¹, kas tika pieņemta 2000. gadā, Dabisko dzīvotņu (biotopu) direktīva un Putnu direktīva³², kā arī rīcības plāns „Kā apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos līdz 2010. gadam un turpmāk”³³ un 2001. gada direktīva par plānu un programmu ietekmes uz vidi stratēģisko novērtējumu³⁴. Runājot par īpašiem riskiem, kas saistīti ar piekrasti, tad uz piekrastes applūšanu attiecas ierosinātā direktīva par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību³⁵, ar zemes nogruvumiem un augsnes sablīvēšanos urbanizācijas rezultātā saistītie jautājumi ir ietverti ierosinātajā direktīvā, ar ko izveido pamatnostādnes augsnes aizsardzībai³⁶. Par problēmām, kas skar ūdens trūkumu un sausumu, Padomē jau ir veikta viedokļu apmaiņa un drīzumā šīs viedokļu apmaiņas rezultāti tiks iztīrīti Komisijas Paziņojumā 2007. gadā³⁷. Ņemot vērā tūrisma nozīmi piekrastes zonās, ir jāmin arī Komisijas iniciatīvas Eiropas tūrisma ilgtspējas³⁸ veicināšanai.

3.4. Norādījumi IPZP tālākai veicināšanai Eiropā

Pamatojoties uz iepriekš minētajiem secinājumiem, Komisija uzskata, ka ES līmenī ir jāveic šādas pastāvīgas darbības IPZP atbalstam:

²⁹ Tas pats avots, kas 10. zemspējas piezīmē.

³⁰ COM(2001) 428 galīgā redakcija, 25.7.2001.; http://ec.europa.eu/governance/governance/index_en.htm.

³¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK, OV L 327, 22.12.2000.

³² Padomes Direktīva 92/43/EEK, OV L 206, 22.07.1992., un Padomes Direktīva 79/409/EEK, OV L 103, 25.4.1979.

³³ COM(2006) 216 galīgā redakcija, 22.5.2006

³⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK, OV L 197, 21.07.2001.

³⁵ COM(2006) 15 galīgā redakcija, 18.1.2006.

³⁶ COM(2006) 232 galīgā redakcija, 22.9.2006.

³⁷ Komisijas likumdošanas un darba programma 2007. gadam, COM(2006) 629 galīgā redakcija, 24.10.2006.

³⁸ http://ec.europa.eu/enterprise/services/tourism/tourism_sustainability_group.htm.

- piekrastes dalībvalstis, sadarbojoties ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, tiek aicinātas īstenot nacionālās IPZP stratēģijas vai — ja ES IPZP Ieteikums vēl nav īstenots — tās izstrādāt saskaņā ar līdzsvarotu vides, sociālo, ekonomikas un kultūras attīstību;
- lai visās dalībvalstīs būtu iespējami vienota IPZP īstenošana un izpratne par to, jāizstrādā pamatnostādnes, kurās izskaidroti pareizas piekrastes zonas plānošanas un pārvaldības principi un to īstenošanas metodes;
- tā kā priekšlikums Jūras vides stratēģijas direktīvai un ar to saistītais darbs reģionālo jūru konvenciju jomā ir pamats tam, lai izstrādātu holistisko pieeju ilgtspējīgai ES okeānu un jūru attīstībai, ir svarīgi izstrādāt IPZP stratēģijas ciešā saskaņā un sadarbībā ar šiem instrumentiem. Tādējādi IPZP kļūs par svarīgu Eiropas Savienības turpmākās jūrniecības politikas sastāvdaļu;
- lai gan ir nepieciešams turpmāks atbalsts IPZP īstenošanai sauszemē, lielāka uzmanība jāvelta sadarbībai reģionālo jūru līmenī, ietverot plānu, programmu un pārvaldības saskaņošanu attiecībā uz piekrastes zonu sauszemes un jūras daļām. Piedāvātā Jūras vides stratēģijas direktīva un ar to saistītais darbs reģionālo jūru konvenciju jomā nodrošinās nozīmīgus instrumentus iesāktās virzības turpināšanai;
- ņemot vērā piekrastes zonu neaizsargātību pret riskiem un ar klimata pārmaiņām saistīto iespējamo ietekmi, stratēģijas par to, kā pielāgoties šiem riskiem, ir jāizstrādā un jāīsteno pilnīgā saskaņā ar IPZP stratēģijām un instrumentiem, kas attiecas uz konkrētiem dabas un tehnoloģiju radītiem riskiem;
- vairāk pūļu jāpieliek salīdzinošās analīzes veikšanai un ar IPZP saistītas labas prakses izziņošanai un popularizēšanai arī piekrastes reģionu starpā. Politikas un lēmumu pieņemšanas gaitā ir jāturpina arī attiecīgo datu vākšana un noderīgas informācijas apmaiņa un izmantošana. Būs jāturpina arī kopīgu rādītāju un sistēmas izstrāde IPZP efektivitātes un lietderības novērtēšanai.

Integrēta pieeja turpmākas ES jūrniecības politikas un tās vides pīlāra — ES jūras vides stratēģijas — veidošanai dod mums iespējas spert nozīmīgus soļus minēto pasākumu īstenošanai.

Tiešs atbalsts IPZP turpmākai īstenošanai, jo īpaši sākot no 2007. gada, tiks sniegts ar Eiropas kohēzijas politiku, galvenokārt, izmantojot sadarbības mērķi un iniciatīvu „Reģioni ekonomiskām pārmaiņām”³⁹, kas attiecas arī uz piekrastes zonu pārvaldību. Turklāt Eiropas Zivsaimniecības fonds⁴⁰ ietver pasākumu asi, kas paredzēta integrētai un ilgtspējīgai to apgabalu attīstībai, kas ir atkarīgi no zivsaimniecības. ES

³⁹

Reģioni ekonomiskām pārmaiņām, COM(2006) 675 un SEC(2006) 1432, 8.11.2006.

⁴⁰

Eiropas Zivsaimniecības fonds, Padomes Regula (EK) Nr. 1198/2006, OV L 223, 15.8.2006., 1. lpp. http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/structural_measures/arrangements_2007_2013_en.htm.

atbalstītās un 2006. gadā uzsāktās saskaņošanas iniciatīvas *ENCORA*⁴¹ mērķis būs strukturizēt fragmentāro pieeju piekrastes zonu pētniecībai un attīstībai Eiropā⁴².

4. SECINĀJUMI

ES IPZP Ieteikuma novērtējums ir parādījis, ka ES IPZP Ieteikumam ir bijusi pozitīva ietekme, veicinot virzību uz pilnīgāk integrētu piekrastes zonu plānošanu un pārvaldību Eiropā. Turpmākā ES jūrniecības politika un tās vides pīlārs — ES Jūras vides stratēģija — sniegs jaunu impulsu IPZP politikai un vēl vairāk uzlabos tās īstenošanu turpmākajos gados.

Lai piekrastes zonās risinātu pastāvīgās vides degradācijas problēmas, kopš ES IPZP Ieteikuma izdošanas tika ierosināti vai pieņemti vairāki īpaši dokumenti. Komisija turpinās nodrošināt ar piekrastes zonām saistītu daudzo ES politikas nostādņu un instrumentu saskaņotību un sinerģiju.

Lai sekmētu IPZP īstenošanu, tiek piedāvātas vairākas iespējas, jo īpaši ar kohēzijas politikas un Eiropas Zivsaimniecības fonda starpniecību un kā daļa no Pētniecības pamatprogrammas.

Šajā kontekstā pašreizējais ES IPZP Ieteikums paliek spēkā, lai sekmētu nacionālo stratēģiju īstenošanu un veicinātu IPZP visā Eiropas piekrastē.

⁴¹ *ENCORA* <http://www.encora.eu/>.

⁴² Pašreiz notiek finanšu instrumenta attiecībā uz vidi “LIFE+” pieņemšana (Komisijas priekšlikums COM(2004) 621, 29.9.2004.).